Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 201. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 19-го ЖОВТНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 19, 1984 No. 201. VOL. XC.

Відбудеться 3-ій З'їзд УДР

Вашінгтон (УДР). — В суботу, 27-го і в неділю, 28 жовтня ц.р., відбудеться 3-ій З'їзд Українського Демократичного Руху (УДР) у Філядельфії, в приміщенні Українського Освітньо-Культурного Центру при 700 Сідар ровд. Праця з'їзду зорганізована так, що під час двох днів відбудуться три основні імпрези: семінар, публічна доповідь запрошеного гостя на зовнішньо-політичну тему і формальний делегатський з'їзд.

В суботу від год. 1-ої до 6-ої по полудні відбудеться семінар для членів і прихильників УДР на внутрішньо-організаційні і внутрішньо-українські теми. Предметом першої частини семінара буде обговорення вислідy опиту членів 1983 року в справі структури УДР, і ознайомлення членів з відповідними змінами в статуті УДР; ця праця матиме за завдання приготовити відповідні тези постанов для формального з'їзду на наступний день 28-го жовтня. Вступний матеріял до обговорення в цій частині подадуть д-р Олег Волянський, проф. Михайло Воскобійник і Роман Борковський.

В другій частині семінара на тему внутрішньо-українських справ про стосунки між СКВУ - УККА - УАКР і про статус невключених в цю структуру організацій буде обговорене становище УДР, знова ж у змислі підготовки тез до резолюцій на наступний день. Вступний матеріял подадуть Роман Барановський і Степан Процик.

Цього ж дня вечором, в год. 7-ій, відбудеться доповідь запрошеного представника Державного Департаменту ЗСА Алвіна Капусти на тему „Основні питання у відносинах ЗСА з Совєтським Союзом і Східною Европою". Доповідь охоплюватиме політичні проблеми співіснування двох суперпотуг. Сукупність і характер тих загально американських проблем визначають можливості і потребу повної активізації американських українців, так як і інших етнічних груп, в сучасній політиці країни. З цієї зустрічі з представником Уряду ЗСА повинні скористати зацікавлені громадяни Філядельфії, люди з академічних середовищ, а зокрема студентські діячі, багато з яких можуть бути заінтересовані працею в окремих галузях Уряду. Після доповіді будуть запитання й відповіді. Доповідь і дискусія відбудуться в англійській мові.

В неділю, 28-го жовтня ранком, почнеться програма з'їзду УДР. Вона матиме звичайні, питомі таким з'їздом точки, як звіти з окремих ділянок роботи, дискусію, зміни статуту, вибір керівних органів і схвалення резолюцій. Докладні інформації про програму з'їзду є подані в бюлетені УДР ч. 5/14 за вересень 1984 року.

Організацією з'їзду УДР займається комісія в складі: мгр Іван Хамуляк, І. Даниленко і Є. Саламаха.

ДОПОВІДЬ ЖУРНАЛІСТА

Ню Йорк. — Доповідь польського редактора з Мюнхену, Західня Німеччина, Єжи Іранека Кузмецкого відбудеться в п'ятницю, 19-го жовтня ц.р., в Польському Науковому Інституті, при 59. Схід 66-та вулиця між Парк і Медісон авеню, о год. 7:30 ввечорі. Цей співредактор радіовисильні „Вільна Европа" говоритиме на тему: „Польща й Україна — спільні традиції і спільні аспірації".

НОВИЙ УРЯД УНР СТВОРИВ КОМІСІЮ ДЛЯ КОНСОЛІДАЦІЇ

Філядельфія (ОУПС-УІБ). — Ствердивши, що до цього часу не пощастило здійснити консолідацію українських політичних середовищ довкола ДЦ УНР, IX Сесія УНРади в резолюції ч. 4 доручила „новим органам ДЦ УНР далі діяти для здійснення шляхом приступлення українських самостійницьких організацій до Української Національної Ради, як складової частини ДЦ УНР".

Виконуючи це доручення, новий уряд УНРеспубліки на каденцію 1984-89 створив окрему Комісію для координації - консолідації політичних сил з завданням постійно діяти в напрямі проводження в життя ідеї зговорення (діялогу), координації, а там і консолідації політичних сил цілої української діяспори так на партійно-груповому, як і на непартійно-індивідуальному відтинку політичної діяльности української діяспори.

В склад нової комісії ввійшли такі члени Уряду УН Республіки: проф. І. Самійленко, голова Представництва ДЦ УНР на ЗСА, д-р Т. Онуферко, державний секретар уряду й д-р Р. Богатюк, керманич Ресорту Військових Справ УНР.

Із створенням цієї Комісії на неї перейшли всі компетенції й функції дотеперішніх „контактних комітетів", чи інших формацій Державного Центру. В близькому часі Комісія започаткує свою працю в напрямі узгіднення дій у справі координації-консолідації політичних сил української діяспори.

Появився новий підручник Шкільної Ради

Ню Йорк (ШР). — Тут щойно появився новий підручник виданий Шкільною Радою. Назва цього підручника — „Слово рідне", його автор - проф. Софія Гаєвська, а загальне опрацювання цього підручника зробив д-р Євген Федоренко.

Цей новий підручник призначений в основному для двомовних (англомовних) кляс, але його можна також вживати і в україномовних нижчих клясах. „Слово рідне" містить чимало різних вправ, складаних за прикладом тих, що вживаються в американських школах, такі як „Підберіть відповідь", „Так чи ні" тощо.

Підручник поділений на 27 лекцій, майже в кожній лекції є дещо з граматики, але граматичні вправи застосовуються в читанні, в запитаннях, в різних вправах і в розмові.

Новий підручник „Слово рідне" має 160 сторінок, багатоілюстрований і також має українсько-англійський та англійсько-український словник і методичні нотатки. Обкладинка кольорова, на якій відбито пам'ятник Т. Шевченка в Вашінгтоні, коштує 6.50 дол. плюс пересилка.

Замовлення слід надсилати: Educational Counsil, UCCA, P.O. Box 391, Cooper Station, New York, N.Y. 10276-0391.

В УМ відкрито виставку М. Бервінчака

Ню Йорк (УМ). — Виставку офортів народженого в Америці українського мистця Миколи Бервінчака відкрито тут в Українському Музеї в суботу, 13-го жовтня. Сорок рисунків Бервінчака виставлено в залі на другому поверсі будинку.

Голова Управи УМ, д-р Богдан Цимбалістий, привітав членів родини покійного мистця, що прибули на відкриття виставки: сестру дружини Миколи Бервінчака Єлизавету Юрковську і племінника Джорджа Січука з дружиною Джеорджіною.

Привітавши присутніх членів УМ, д-р Цимбалістий дав слово для відкриття виставки Святославі Гординській, її кураторові.

Вставка триватиме до неділі, 4-го листопада.

А. Сахаров не бажає покидати СССР, — каже І. Поляков

Копенгаген, Данія. — Відвідуючий Данію заступник голови Президії Верховної Ради Білоруської ССР і член ЦК КПСС Іван Поляков заявив групі данських парляментаристів, що академік Андрей Сахаров може кожного дня без жадних труднощів покинути свій осідок в Горькому і виїхати за кордон, але він цього не бажає робити і не хоче покидати Совєтського Союзу.

Очевидно, заяву Полякова, яка розходиться з ранішим твердженням совєтського пресового агенства ТАСС, що А. Сахаров знає багато таємниць з часі своєї наукової праці над водневою бомбою і тому не може отримати дозволу на виїзд, прийняли на Заході і в колах найновіших імігрантів із СССР, дуже скептично. Лев Наврозов, провідний дисидент і спеціяліст від підсовєтської проблематики заявив, що совєтська погодженість, якщо вона взагалі існує, не торкається його дружини Єлени Боннер, засудженої совєтською владою на п'ятирічне перебування в екзилі. Подібна ситуація існувала вже в СССР після того, як Борис Пастернак одержав Нобелівську літературну нагороду за твір „Доктор Живаґо" і бажав виїхати за кордон, щоб цю нагороду відібрати. Совєтські офіційні чинники були б евентуально погодилися на його виїзд, але без дружини й інших членів родини.

Як відомо, міністерство закордонних справ Норвеґії вже раніше запрошувало А. Сахарова до тієї країни й інтервеніювало в цій справі в совєтській амбасаді і перед міністром закордонних справ СССР Андреєм Громиком. Інтервенція Данія не мала однак успіху.

Данські чинники відмічують, що І. Поляков видвигнув справу А. Сахарова без запитання його в цій справі з боку данських парляментаристів.

Кандидати підготовляються до другої дебати

Вашінгтон. — Дорадники президента Рональда Регена, які підготовляють його до другої дебати з Волтером Мондейлом в неділю 21-го жовтня ц.р., змінили тепер свою стратегію та заповідають, що тим разом Президент буде у своїх словах більш агресивний, як 7-го жовтня у першій зустрічі зі своїм противником. Цю агресивність можна помітити вже останніми днями у промовах Президента в його кампанії, де він атакує свого противника, твердячи, що його кандидатура це загроза для безпеки ЗСА. В дебаті в неділю, 21-го жовтня, будуть порушені справи зовнішньої політики ЗСА і тут найбільш дразливим буде питання відносин до СССР. Останні дні підготовань до дискусії Президент перебуває вже у Вашінгтоні і в тому часі відбудеться у Білому Домі „пробна" дискусія, в якій візьме участь ряд дорадників Р. Регена, що будуть грати ролю журналістів і модератора майбутньої дискусії.

Вміжчасі демократичний кандидат на президента В. Мондейл у своїх промовах також сильно атакує Р. Регена за його буцімто „наївну" політику щодо військової сили ЗСА, за що одержав від студентів університету в Стенфорді сильні оплески. В Ню Йорку однак В. Мондейл стоїть під обстрілом католиків та цілого політичного світу через те, що він відмовився взяти участь у річному бенкеті в пам'ять Алфреда Е. Смита, який кожного року влаштовує архидієцезія міста Ню Йорку і на якому завжди перед виборами брали участь головні кандидати на президента. В. Мондейл запропонував на своє місце Джералдін Ферраро, що однак організатори бенкету відкинули. Причиною відмови В. Мондейла було те, що він мусить підготовлятися до дебати, але політичні кола Ню Йорку уважають, що це не була такою важливою причиною, щоб відмовитись від участи у так престижевій імпрезі.

БІЛИЙ ДІМ ЗАЙНЯВ СТАНОВИЩЕ ДО ПРОПОЗИЦІЙ К. ЧЕРНЕНКА

Вашінгтон. — Адміністрація президента Роналда Регена зайняла офіційне становище до інтерв'ю кореспондента „Вашінгтон Пост" з совєтським лідером Константином Черненком у якому останній висунув аж чотири передумови, які на його думку, забезпечуть мир у світі і спричиняться до поліпшення у відносинах між З'єднаними Стейтами Америки і Совєтським Союзом. Він, Чененко, вимагав від ЗСА припинення продукції і випробування ракет в космосі, замороження продукції нуклеарної зброї, ратифікації урядом Америки договору про заборону підземного випробування атомових бомб і зобов'язання, що ЗСА ніколи першими не вживатимуть нуклеатної зброї в міжнародних конфліктах.

Заступник пресового секретаря Білого Дому Леррі Спікс заявив у Вашінгтоні кореспондентам, що Білий Дім в основному погоджується з твердженням Черненка, що під теперішню пору немає пригожої альтернативи для конструктивної співпраці між двома надпотугами, але ЗСА не можуть погодитися з версією совєтського генерального секретаря ЦК КПСС і голови Президії Верховної Ради СССР, що вину за це несуть виключно американці і їхні альянти.

Речники Білого Дому заявили, що Уряд ЗСА доклад но простудіює пропозиції Черненка і, згідно з домовленням з міністром закордонних справ СССР Андреєм Громиком, буде змагати до позитивного діялогу із Совєтським Союзом на базі рівности. Це, очевидно, може статися тільки після основних переговорів на міністерському рівні між двом акраїнами і тому не треба попадати в налто оптимістичний тон інтерпретації інтерв'ю совєтського лідера. Спікс ще раз виразно і недвозначно підкреслив що президент Р. Реґен змагає до покращання відносин із Совєтським Союзом і закріплення миру в світі. Він вважав за відповідне відмітити, що це не ЗСА, а СССР покинув місце переговорів про редукцію міжконтинентальної нуклеарної зброї в Женеві і повів проти ЗСА масивну пропагандивну кампанію у яку включив навіть західніх пацифістів, завданням яких було не допустити до розміщення американських нуклеарних ракет Першінг 2 і крилатих на території европейських держав, членів НАТО.

„З'єднані Стейти Америки стоять готові до переговорів у цій й інших справах, — заявив Л. Спікс, — але ЗСА не погодяться на ніякі передумови, які виглядатимуть, як покарання Америки".

У СВІТІ

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ ОБОРОНИ ЗСА Каспар Вайнберґер знову перебуває на Близькому Сході і веде переговори з ізраїльськими та деякими арабськими чинниками. У вівторок він зустрівся з представниками ізраїльського уряду в Єрусалимі, а потім відлетів гелікоптером до Йорданії на розмови з тамошнім королем Гуссейном і членами його кабінету. З Йорданії Вайнберґер поїде до Єгипту і Савдійської Арабії на розмови у справі нової мирної ініціятиви президента Роналда Регена і оборонних спроможностей запряжених із ЗСА країн в цьому обшарі світу.

МИРОВУ НАГОРОДУ НОБЛЯ отримав в цьому році чорний африканський єпископ Дезмон Туту, який належить до Англіканської Церкви і тимчасово перебуває на візиті в З'єднаних Стейтах Америки. Довідавшись про призначену йому нагороду миру Єпископ Туту заявив кореспондентам, що він приймає це високе відзначення і пов'язану з цим грошову винагороду у висоті 190,000 долярів „в імені тих, які змагалися і змагаються ще сьогодні за свободу, незалежність і соціяльну рівність в багатьох країнах Африки". Амбасадор ЗСА до Об'єднаних Націй Джін Киркпатрик, яка тимчасово перебуває в Парижі, поздоровила Єпископа Туту з нагородою і висловила вдоволення з вибору його для нагороди Нобля. „Я маю великий респект і пошану до людей, які змагаються за свободу, демократичні права і соціяльну справедливість", — заявила Дж. Киркпатрик.

ДЕЯКІ ЗАХІДНІ кореспонденти в Атенах, Греція, заявили, що найбільш поширена грецька газета „Етнос", є „пропагандивним возом совєтського КҐБ". Найвищі керівники газети люди підслухували навіть телефонічні розмови антикомуністичних журналістів акредитованих в Греції і ці відомості передавали до КҐБ в Москві. Очевидно, справа опинилася в суді і з цього задоволені антикомуністи, які кажуть, що на розправі виникнуть додаткові „чорні діла", наприклад, справа тиску газети на уряд, щоб він займав антизахідне становище у міжнародній політиці тощо.

КАНЦЛЕР ЗАХІДНЬОНІМЕЦЬКОГО уряду Гельмут Коль, використовуючи візиту румунського президента Ніколае Чеушеску в Бонні, ще раз категорично відкинув закиди совєтської пропаганди, яка твердить, що Німеччина має якісь територіяльні претенсії в Східній Европі. На полуденку в честь Чаушеску і його дружини Єлени, яка є першим заступником прем'єр-міністра уряду, Коль назвав совєтські закиди „необґрунтованою пропагандою" і „несправедливою атакою" на Західню Німеччину. Він заявив, що Німеччина немає жадних територіяльних претенсій до східньоевропейських країн і не висуватиме таких претенсій в майбутньому. Зрештою, заявив Коль, ця справа не повинна бути предметом у міжнародній політиці сьогодні.

НОВИЙ КАНАДСЬКИЙ МІНІСТЕР закордонних справ Джо Кларк, якого на це становище номінував новий прем'єр-міністер Браєн Малруні після перемоги консервативних в останніх парляментських виборах, перевів довші успішні розмови з державним секретарем ЗСА Джорджом Шулцом. Темою розмови були справи закордонної, внутрішньої і торговельної політики обидвох країн та наближення ЗСА і Канади у кожному відношенні, зокрема збільшенні і покращанні торговельних зв'язків, ліквідація кислотного дощу тощо. „Ми відкрили нову сторінку в історії співпраці Канади із ЗСА", — заявив Дж. Кларк, який був дуже задоволений цією першою в його новій кар'єрі зустріччю з його сусідним колегою.

РОБЕРТО Д'ОБУЇССОН, лідер правих екстремістів в Ель Сальвадорі заявив після розмови президента Хозе Наполеона Дуарте з марксистськими лідерами в Ля Пальма, що розмови не тільки не принесли ніякої користи, але навпаки змінили морально позицію лівих комунізуючих груп, яким уряд дав можливість розголосу їхніх ідей і їхньої збройної боротьби проти власного уряду. Крім того д'Обуїссон заявив на пресовій конференції, що він особисто побоюється за президента Дуарте, який може причинитись до більшої катастрофи сальвадорського народу і приходу до влади комуністів.

В Ню Йорку помер д-р С. Федюк

Ню Йорк. — В середу, 17-го жовтня 1984 року, тут помер несподівано старшина Першої Української Дивізії — Української Національної Армії сл.п. д-р Семен Федюк.

Покійний народився в селі Городниця повіту Городенка в західніх областях України, до гімназії ходив в Городенці і Коломиї. Вступивши до Дивізії, перейшов старшинський вишкіл, брав участь в бою під Бродами проти наступаючих совєтських військ, а потім, після переформування Дивізії побував на фронті в Австрії.

Разом з Дивізією перейшов до британців і спільно із своїми друзями ділив долю полоненого в Беллярі і Риміні, де редагував таборовий журнал. Про його активну працю в таборах полонених і у Дивізії згадує у своїй книжці „Під сонцем Італії" Василь Верига.

В пізніх 1950 роках прибув до ЗСА і поселився в Ню Йорку де активно працював в Стниці ГУДУНА і багатьох громадських організаціях. Години і місце похоронних відправ будуть подані в окремій клепсидрі.

В АМЕРИЦІ

ДОВГОЛІТНІ ЗУСИЛЛЯ змінити закон про іміграцію до ЗСА здається тепер остаточно провалилися з уваги на величезні кошти, які такий закон потягав би за собою. Однак без зміни того закону, перебування на терені ЗСА 6 мільйонів нелегальних імігрантів становить величезне фінансове обтяження для Уряду ЗСА та місцевих чинників.

НЕСПОДІВАНА ВЧАСНА на цю пору снігова навістила стейт Колорадо з такою силою, що спаралізувала зовсім більші міста, включно з Денвером, і змусила замкнути автостради та школи. Мешканці Колорадо стверджують, що кожного року снігові приходять вчасніше і вони не є до них відповідно приготовані.

ЧОЛОВІК, ЯКИЙ ПІДПАЛИВ свою жінку після того як приглядався телевізійному фільмові „Горюче ліжко" минулого тижня, стане перед судом за вбивство, бо його дружина в наслідок попарення померла в понеділок, 15-го жовтня.

ПІСЛЯ П'ЯТЬОХ РОКІВ розмов і дискусій щодо об'єднання, дві найсильніші протестантські церкви в ЗСА, що мають разом понад 3 мільйони вірних, заявили, що вони не є готові до злуки.

ШИРОКО ПОПУЛЯРНИЙ маратонський біг вулицями Ню Йорку, що відбувається осінню кожного року вже від ряду років, є пов'язаний з величезними коштами для міста. У вівторок, 16-го жовтня ц.р., Клюб бігунів Ню Йорку погодився заплатити містові частину видатків на маратонський біг у сумі 300,000 долярів. Частина з цих грошей це буде дохід із передачі бігу на телевізійній мережі Ей-Би-Сі. Майбутнє маратонського бігу в Ню Йорку буде вирішене після того, як він відбудеться в тому році в неділю, 28-го жовтня.

ОБОРОНЕЦЬ АГЕНТА ФБІ Ричарда Міллера, який оскаржений у шпигунстві на користь СССР, боронить його тим, що він буцімто хотів намовити пару російських емігрантів Н. Огородникова та його дружину, щоб вони працювали і для КҐБ і для ФБІ. Тому, твердить оборонець адвокат Джоель Левін, Міллер мав також інтимні стосунки зі Светланою Огородніковою.

ПЛАСТУНИ ВІДБУЛИ IX ЗБОРИ КОНФЕРЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАСТОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

ВАСИЛЬ ЯНІШЕВСЬКИЙ ОБРАНИЙ ГОЛОВОЮ ГОЛОВНОЇ ПЛАСТОВОЇ БУЛАВИ

Союзівка. — Тут відбулися в днях 5-7-го жовтня ц. р. IX Збори КУПО і перша сесія Третього Пластового Конґресу.

В присутності 48 делегатів, які репрезентували 74 голоси представників шістьох крайових пластових старшин і 153 учасників, пластуни через три дні переводили свої наради, звітували про чотирирічну діяльність, дискутували про найбільш пекучі проблеми Пласту у першій сесії Третього Пластового Конґресу та вибрали новий головний провід Українського Пласту у вільному світі.

В нарадах взяли участь голови всіх пластових крайових організацій, а це з Арґентини, Австралії, Великобританії, Канади, Німеччини і ЗСА, як також голови або члени крайових пластових рад.

Почесними гостями Зборів КУПО і сесії конгресу були голова секретаріяту СКВУ Петро Саварин і Начальний Пластун Юрій Старосольський.

Зборами КУПО, які розпочалися в п'ятницю, 5-го жовтня, проводила вміло і ділово пл. сен. Софія Качор, її заступниками були пл. сен. Ірена Козак з Німеччини і пл. сен. Роман Юзенів зі ЗСА, а секретарювали пл. сен. Наталка Головата, ст. пл. Ася Пілецька і ст. пл. Мотря Матла.

Після молитви і вшанування пластунів, що відійшли, на Вічну Ватру, Збори відкрив відповідним словом Начальний Пластун, а відтак перейшла їх ділова частина, в якій усно обширно звітував уступаючий голова ГПБ пл. сен. Любомир Романків, проведено дискусію над звітами, обрано комісії, які діяли в часі пополудневих і вечірніх годин та після звіту голови Головної Пластової Ради пл. сен. Тараса Дурбака, уділено абсолюторію уступаючим членам Головної Пластової Булави.

Зворушливим моментом першого дня було вручення Начальним Пластуном відзначень двом вийнятково активним пластункам з терену Німеччини—голові КП-Старшини Марії Саляк і пл. сен. Марії Заяць. Вони одержали за свою довголітню працю відзначення св. Юрія в золоті.

Учасники нарад, згідно делегати з правом голосу, одержали на місці обширний звіт-хроніку діяльности членів Головної Пластової Булави, що міститься на 140 сторінках. Із праць комісії найважливішими були наради Орлиного і Скобиного Круга, що охоплює новацьких і юнацьких виховників, як також господарської комісії, яка застановлялася над дальшою долею пластових журналів і фінансуванням усіх інших акцій Пласту.

Заля нарад, зліва: Начальний Пластун Ю. Старосольський, пл.сен. Я. Гаврих, пл.сен. Е. Гойдиш, пл.сен. І. Винницька, пл.сен. О. Саварин, пл.сен. П. Саварин, голова СКВУ, пл.сен. І. Сохан.

(Світлив Л. Романків)

Окремо у вечірніх годинах відбувся З'їзд старшого пластунства для обговорення своїх справ та вибору нового проводу, у висліді якого головним булавним старшого пластунства обрано ст. пл. Павла Небесного з Канади.

IX Збори КУПО продовжувано в неділю 7-го жовтня ц. р. після того, як учасники і гості вислухали Служби Божої, яку в українській католицькій церкві св. Трійці відслужив в намірненні Пласту о. митрат Володимир Білинський у заступстві хворого пароха о. д-ра Богдана Волошина, а о. протоієрей К. Калиновський для пластунів православної віровизнання у каплиці, виголошуючи глибоко патріотичне слово.

В дальшому ході нарад вислухано і переголосовано звідомлення голів поодиноких комісій, що радили у п'ятницю, 5-го жовтня, та прийнято після дискусії ряд загальних резолюцій і привітань для українських Церков, українського народу і центральних українських організацій.

Після схвалення бюджету ГПБ присутні вислухали звідомлення Номінаційної

(Закінчення на ст. 3)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Совєтський рекорд

Від самого початку визнання СССР Америкою в 1933 році, американський Уряд як теж різні військові і цивільні спеціялісти, завжди підозрівали совєтські чинники в тому, що вони тайно ламали писані договори, особливо ті, що були заключені з Америкою, що вони шахрували і фальшували договори для того, щоб тільки здобути певні користі для своїх мілітарно-стратегічних цілей.

Минулого тижня Білий Дім з уваги на безнастанні урґування консервативних членів Конґресу, опублікував офіційний реєстр тих систематичних ламань міжнародних договорів Москвою. А що цей документ опертий на перевірених фактах, немає жадного сумніву, бо його приготовляла Дорадча комісія для контролі зброєння і роззброєння, членами якого є найкращі американські мілітарні спеціялісти.

„Ню Йорк Таймс", інформуючи про появу цього документу (11-го жовтня ц.р.), подає, що в плянах Білого Дому було вже раніше випустити цей документ, одначе цього не зроблено тому, щоб не „попсувати" ефекту перебування А. Ґромика в Америці.

Документ цей розглядає історію совєтського мнимого респектування писаних і прийнятих договорів від 1958 року. У змісті документу сказано, що панель знайшов „ряд повторних моментів совєтської поведінки, яка позначалася зумисною облудою, неправдою і фальсифікацією фактів під час переговорів".

Не зважаючи на це, що американський Уряд усе мав змогу перевірювати виконування чи придержування Совєтським Союзом договорів, Москва ніколи не реаґувала на спротив ЗСА.

У загальному, ввесь тон документу щодо діяльности Совєтського Союзу — критичний, і тим самим підпадає під сумнів вартість таких документів взагалі. Як відомо, демократичний кандидат на президента Волтер Мондейл часто послуговується, на його думку „переконливим арґументом", що, лиш він єдиний, якщо б його вибрали на президента, успішно міг би заключити договір з Москвою проти нуклеарного зброєння!

У документах — перелік ряду порушень, які надто технічні не тільки в назвах, але також в описові наймодерніших літаків, міжплянетарних ракет тощо, яких совєти зобов'язалися не продукувати і не випробовувати секретно, але вони це безнастанно роблять у противагу їхнім зобов'язанням, „врочисто" підписаним у міжнародних договорах.

Річ очевидна, що американський Уряд знає в найменших деталях про ці совєтські зламання, фальшування та прямо іґнорування таких трактатів. Дуже часто, дипломатичним шляхом Вашінґтон протестує проти таких порушувань міжнародних договорів Москвою, але без жадного успіху, бо совєтський уряд або заперечує свою обманливу тактику, або прямо не відповідає на американські протести.

Найкращим і наймаркантнішим прикладом совєтського іґнорування світової опінії є кам'яна мовчанка Москви щодо рішення Об'єднаних Націй в справі негайної евакуації з Афганістану в грудні 1979 року.

Сьогодні понад 100,000 совєтських військ і в дальшому переслідує і вибиває афганський народ на очах цілого світу.

СОВЄТСЬКИЙ ЛІДЕР Константин Черненко і президент Сирії Гафез ель-Ассад, який перебуває тепер з офіційною візитою в СССР, обвинуватили З'єднані Стейти Америки і Ізраїль за погіршення ситуації на Близькому Сході, зокрема в Ливані і війну між Іраном й Іраком. Крім того Ассад, як інформує совєтське пресове агенство ТАСС, вважав за відповідне заявити, що завдяки ЗСА людство опинилося на грані нуклеарної катастрофи, яка кожної хвилини може наступити, як при владі у Вашингтоні й далі залишаться ті самі керівники. Це, очевидно, чергове вмішування до внутрішніх справ ЗСА і на це звернули увагу у Вашінгтоні офіційні особи з Адміністрації президента Роналда Регена. К. Черненко пообіцяв Ассадові, що СССР й далі доставлятиме Сирії модерну зброю і, як кажуть політики на Заході, тим самим причинятиметься до нового напруження в цьому районі світу.

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали. Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реагувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.

УБИВСТВО УКРАЇНСЬКОГО ЖУРНАЛІСТА

„У моїй смерті в умовах табору винні будете ви, громадянине суддя". Так сказав Валерій Марченко перед виголошенням йому 15-річного вироку 13-го березня 1984 року. Через півроку, 7-го жовтня, Валерій Марченко помер у Ленінградській тюремній лікарні.

Готуючи та виголошуючи вирок, карателі й самі знали, що він по суті — смертний: Марченко був настільки хворий, що навіть суд відкладали, а на перше побачення з матір'ю після суду Валерій взагалі не мав сили вийти.

Валерій Марченко (нар. 16-го вересня 1947 року), закінчивши філософічний факультет Київського університету, працював у газеті „Літературна Україна", а також перекладав з англійської і східніх мов. У червні 1973 року його вперше заарештували, звинувативши в українському й азербайджанському націоналізмі (якийсь час він вчився в університеті в Баку і писав статті як про українську, так і про азербайджанську культури). Вирок — шість років таборів суворого режиму і два роки заслання — відбував на Уралі і в Казахстані.

Здавна хворий на хронічний нефрит (запалення нирок) та інші недуги, В. Марченко після звільнення клопотав про дозвіл виїхати на лікування до Італії. Натомість його заарештували вдруге в жовтні 1983 року, додавши до попереднього звинувачення — казахський націоналізм, який виявлявся, наприклад, у тому, що, перебуваючи під час заслання в місцевій лікарні, Валерій у приватній розмові радив випускати медичний бюлетень також казахською мовою, оскільки місцеві селяни не розуміють російської.

„В тяжкому стані, ледве втамувавши біль, його відправили тривалим етапом відбувати покарання до табору особливого режиму (село Кучино Пермської області), — писала в середині вересня його мати Ніна Марченко. — умови 55-денного етапу, умови в таборі за відсутності медичної допомоги (табірний лікар з тиском у сина 240/160 визнавав його працездатним) — усе це привело до того, що від липня цього року у нього розвинулась тяжка ниркова недостатність. Його перевели до тюремної лікарні м. Перми. Там він перебував у критичному стані, який став настільки загрозливим, що 13-го вересня його перевезли до Ленінграда".

Зміна однієї тюремної лікарні на іншу-тюремну не мала сенсу: в жадній тюремній лікарні Совєтського Союзу немає відповідних умов для кваліфікованого лікування нирок. А розпачливе клопотання матері про те, щоб перевести Марченка до іншої лікарні, щоб спробувати транспляптувати синові її власну нирку, щоб, нарешті, бодай дістати дозвіл бути біля смертного ложа сина, — все це наштовхувалося на глуху стіну цілковитого іґнорування.

У вільному світі, якщо хтось віднімає в хворого бодай мінімальну надію на порятунок (скажімо, відключає апаратуру, яка підтримує життя штучно), — це розцінюють як убивство і відповідно притягають до відповідальности.

У Совєтському ж Союзі навіть ту медицину, яка керується карним кодексом і вказівками КҐБ, називають найгуманнішою. Зовсім недавно ті самі вбивці з Київського КҐБ цинічно говорили своїй жертві — письменникові Гелієві Снєгірьову: „Ну, що ж, у тюрмі теж помирають".

Щойно навесні цього року помер в'язень каральної психіятрії Олексій Нікітін. У тому самому 36-му пермському таборі, де був В. Марченко, в травні помер Олексій Тихий. Хто тепер на черзі? В. Стус? З. Попадюк? Л. Лук'яненко?

Те, що зробили з 37-річним українським журналістом Валерієм Марченком, має чітке визначення — холоднокровне, цинічне вбивство.

Закордонне Представництво Української Гельсінкської групи

БАЛТИЦЬКІ ПЕРЕДАЧІ В РАМКАХ РАДІО „ВІЛЬНА ЕВРОПА"

М.С.

Протягом останніх двох років зайшло чимало реорганізаційних змін в рамках американських пересилань на Схід Европи. Ці зміни позитивно вплинули також і на українські пересилання „Радіо Свобода", хоч дотепер, із невідомих нам ближче причин, ще не дійшло до повного здійснення заповіджених плянів поширення редакційного складу українського відділу й збільшення пересилань до трьох годин денно. Покищо вони, при замалому редакційному складі, ведуться дві години денно, звичайно з повторюваннями цілий день.

Деякий час тому, в зв'язку з реорганізаційними заходами, американські кола, відповідальні за обидві радіостанції — „Свобода" й „Голос Америки" плянували також поділ відділів „Радіо Свобода" на окремі автономні одиниці. Згодом здійснено це щодо балтицьких відділів, хоч такі заходи передбачувалися і щодо інших національних передач, які йдуть до СССР, зокрема щодо українського та білоруського відділів.

Проте цей плян реалізовано лише щодо балтицьких відділів, інші ж залишилися в давніх організаційних формах.

Останньо ж латвійський, естонський та литовський відділи взагалі відділено від адміністрації „Радіо Свобода" й переведено до „Вільної Европи". Мотивація цієї основної зміни така, що ЗСА не визнають приєднання Латвії, Литви та Естонії до СССР, вважають їх окупованими і в зв'язку з тим і радіовідділи тих країн включено в адміністрацію радіо „Вільна Европа". Слід нагадати, що в початковій стадії діяльности тих балтицьких відділів, вони були складовими частинами радіо „Вільна Европа" і щойно в час „розквіту" розрядки вони опинилися в рамках „Свободи".

Безумовно на нашу думку, вирішення правильне. Ці країни силою включено в склад СССР, вони перебувають там проти своєї волі, придставники народів цих країн не раз уже протягом останнього часу протестували проти совєтської окупації їхніх батьківщин й вимагали самостійности. Та ж незначна частина місцевих комуністів, що формально стоїть на чолі утворених совєтським окупантом балтицьких республік на підставі так званого „всенародного" голосування, є лише виконавцями волі імперського московського центру. Лише велика частина чесніших з-поміж них підносила голос протесту проти русифікації та вимагала здійснення конституційно забезпеченевих прав республік. Але їх швидко усунено від впливів і частково репресовано.

На нашу думку, і ми переконані, що її заступає більшість українців на Заході, Адміністрація президента Роналда Реґена, яка була ініціятором переведення прибалтицьких радіовідділів до радіо „Вільної Европи", саме з вище згаданих мотивів, повинна перевести дальші організаційні зміни в рамках радіовисильні „Свобода" й перетворити цю радіовисильню на дві окремі автономні одиниці — неросійських відділів та російську.

Не зважаючи бо на деякі позитивні зміни, що протягом двох останніх років зайшли в радіо „Свобода", поширення прав національних радіовідділів, структура, у якій домінаційне становище має російський відділ, і далі існує. Це, як нам здається, не відповідає інтересам американської політики. Президент Реґен не раз і не двічі вже підкреслив свою солідарність з визвольними змаганнями поневолених Москвою народів.

Якщо сьогодні, при переведенні балтицьких відділів в адміністраційний склад радіо „Вільна Европа" мотивується це окупаційним станом цих країн, їх прагненням мати самостійність, то інші неросійські народи СССР, зокрема українці, не раз і не двічі вже виявили своє прагнення до самостійности. Про це свідчить довготривала боротьба українського визвольного руху під час і після Другої світової війни, як і боротьба сучасного руху опору в Україні та заяви його найвидатніших представників про право України на самостійність. До того ж, Україна та інші підневільні країни СССР в роках революції проголосили були свої самостійні держави і так же само, як і балтицькі країни, тільки 20 років швидше, були окуповані російсько-большевицькими військами й прилучені до СССР. Це до речі, не раз і не двічі, останньо підкреслювало чимало відповідальних американських політиків, сенаторів, конґресменів. Отже є всі підстави перевести в життя двоподіл „Радіо Свобода" на два окремі відділи.

Вважаємо, що проблемами, пов'язаними з діяльністю „Радіо Свобода", зокрема українського відділу, замало цікавляться. Хоч це одна з найважливіших справ. За допомогою радіопересилань ми маємо безпосередній контакт з українським населенням на нашій батьківщині, можемо його інформувати про події в світі та спростовувати постійні фальсифікації й брехню совєтської пропаґанди. Через те слід пильно не лише стежити за діяльністю „Радіо Свобода", а й впливати на американські чинники в дусі наших потреб.

Дві справи стоять у зв'язку з цим на порядку дня. Поперше, здійснення поширення радіодіяльности українського відділу, тобто, редакційний склад мав би бути побільшений до 30-ти осіб. На превеликий жаль, ще далеко до здійснення цього, приймання нових працівників іде дуже пиняво. Хоч українська редакція і так, в порівнянні до російської, чи різних національних відділів в радіо „Вільна Европа" — перебуває в мачушиному стані. Навіть якщо б в українському відділі працювало 30 редакторів, то це ще далеко до стану таких відділів як польський (50 осіб), не говорячи вже про російський, де працює понад сто осіб. Не треба й говорити, що брак відповідного редакційного складу є найголовнішою причиною нерівної якости українських пересилань. Ото ж треба, щоб політично-громадські кола, якщо вже не спільно, то бодай окремо — робили в тій справі відповідні заходи.

Це саме стосується і до двоподілу „Радіо Свобода" на два окремі автономні відділи. Нам відомо, що такий плян існував уже, але його чомусь не здійснено. Існують в ЗСА різні середовища, яким це невигідно, які думають, що це стане перешкодою в нормалізації американсько-совєтських стосунків, чого вони й далі прагнуть. Треба, отже з українського боку докладати усіх старань, а такі можливості сьогодні існують, щоб цей плян був зреалізований.

Редакційна стаття у „Вашінґтон Таймс"

Щоденник „Вашінґтон Таймс" надрукував редакційну статтю п. н. „Звільнення України". Подаємо у повному перекладі цю редакційну з 26-го вересня ц.р. — Ред.

Пристрасть демонстрантів під час недавнього протесту біля совєтської амбасади більше як надолужила відносний брак чисельности. Це були українці — близькі родини чоловіків, жінок та дітей, що звикли підносити голос про долю своєї батьківщини перед здебільш байдужим світом. Їхнє звернення, просте, було почуте однією людиною на віддалі багатьох сотень миль, і ця особа не подібна до будь-кого.

Виступаючи перед виповненою катедрою св. Володимира і Ольги у Вінніпезі, Папа Іван Павло II говорив українцям про їхню „славну історію віри" та віддав належне пам'яті Архиєпископа Йосифа Сліпого. Сама згадка імени Архиєпископа Сліпого була вистачаючою, щоб виповнити слізьми очі більшости українців, бо він був там, хто самітньо у лице сталінських страхіть заявив — „Ні!". За оборону свого народу та його віри Архиєпископ Сліпий відбув 18 років совєтських в'язничних таборів. Він помер два тижні тому в Римі як мученик за справу української релігійної, культурної та політичної незалежности.

Протягом чотирьох дорогоцінних років у цьому столітті Україна була вільною. Під зиму 1922 року, одначе, червона армія зломала рештки військового опору. Потім прийшло ЧК, попередник КҐБ, щоб змести найменші національні прояви. І після ЧеКа прийшов Великий Терор. Можливо ніколи не буде відомо скільки українців згинуло в Україні від створеного Сталіном голоду у ранніх 30-их роках, але історики обраховують число 7 мільйонів.

Папа Іван Павло II, як поляк, знає про що говорять українці. Коли єпископ Риму каже українським вірним, що терпіння Архиєпископа Сліпого були подібними до терпінь Христа в Саді Гетсеманському, він також їм каже, що страждання їхньої батьківщини подібне до страждань їхнього Спасителя. У слов'янській традиції — будь-то православній, католицькій, протестантській чи жидівській — страждання є спільним металом із якого куються ключі Царства Небесного.

Коментарі на цю статтю слід висилати до:

Letters to the Editor, The Washington Times, 3600 New York Ave. NE, Washington, D.C. 20002.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Виставка офортів М. Бервінчака

У 1960-их роках я жив деякий час у Майнерсвіллі в Пенсильванії і працював там разом з Миколою (Ніком) Бервінчаком над відновою церкви, парохом якої був о. Василь Стебельський. Бервінчак мав завдання відчистити і наново помалювати зчорнілу від вугляного пилу церкву і зреставрувати зі мною настінні малюнки німецько-американського маляра Пола Давбнера. Крім цього я малював ікони для модерного іконостасу з бронзи, який роблено в Ню Йорку. Отже ми бачилися щодня, я бував теж у нього вдома і міг приглянутися до того, що він творив. До того, його ім'я не було для мене невідоме, бо ще 1935 року я помістив у львівському літературно-мистецькому журналі „Назустріч" статтю „Український ґравер в Америці" з трьома ілюстраціями, написану Мирославою Чапельською, моєю пізнішою дружиною. Власне, вона була дочкою о. Лева Чапельського, який у 1920 роках був парохом Майнерсвилу, і це о. Чапельський поцікавився початкуючим малярем і допоміг йому зв'язатися з американськими установами, що цікавилися мистецтвом. О. Чапельський, до речі, був представником нашого Національного музею у Львові на терені Америки і мав комплект видань Музею; Бервінчак згадував мені, що він з музейних видань старих рукописів брав взори орнаментів для настінного малярства.

Я чимало здивувався, коли в одному з останніх чисел „Юкреніен Віклі" я прочитав у нотатці про Бервінчака, що він народився 1893 року а не 1903 року. Він помер у червні 1978 року, а ще два місяці перед тим мав виставку своїх ґравюр, 93 речі, в домі Української мистецької студії в Філядельфії. Там він сам дав до каталогу дані про себе, отже, подана газетою дата мусить бути помилкою.

Тепер — про мистецькі початки Бервінчака. Він втратив батька в копальняній катастрофі, коли йому було чотири роки. 14-річний, він уже почав роботу над сортуванням вугілля, а три роки пізніше почав роботу під землею. Але його тягнуло до мистецтва і він почав від рисунків своїх товаришів праці. Ті рисунки побачив згаданий уже Давбнер і згодом притягнув Ніка до своєї робітні церковного малярства, крім цього, він навчив його ґравюрної техніки. Перші свої речі Бервінчак виконував, риючи мідяну бляху, якою покривають дахи, грамофонною голкою. Я бачив у нього цілі стоси тих блях, він бо за своє життя виконав

(Закінчення на ст. 3)

ВИСЛОВИ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА ІЗ ПОСЛАНЬ, ПРОПОВІДЕЙ І ПРОМОВ

У зв'язку із відзначенням 40-го дня відходу у Господню вічність бл. п. Патріярха Йосифа, друкуємо вислови Блаженнішого. Вибірку зробила Дарія Кузик. — Ред.

II.

„Світлом і знаменням" мусить бути наша Українська Церква без уваги на те, як розвинуться дальші події в Україні й у цілому світі, і саме для того поставив я на Другому Ватиканському Соборі прохання про признання цій переслідуваній Церкві патріяршого устрою. Всі наші дальші старання в Римській Апостольській Столиці були ведені тією великою ідеєю. Помогти їй в тому могли її діти, розсіяні по цілому світі і ієрархічно зорганізовані як маленькі з собою неспаяні острівці серед чужого їм моря. Звідтіля саме випливають всі наші заходи, щоб злучити те розсіяне стадо, об'єднати його біля свого Глави і Батька, щоб цьому об'єднанню дати вияв у нашому традиційному правлінні, в священих церковних Синодах. Для тієї святої цілі були скликувані всі наші Синоди, а вінцем тих зусиль був Синод 1969 року.

Ідея патріярхату, яку ми видвигнули в 1963 році на Вселенському Соборі, була поставлена, щоб оживити й обновити релігійне життя вірних, щоб стала вона мобілізуючою для вірних нашої Церкви на поселеннях за словами Соборового Декрету: „...треба подбати всюди в цілому світі про збереження та зріст усіх Помісних Церков".

Український Патріярхат — то напрям Другого Ватиканського Собору; наш Патріярхат — це справа Божа, це обєднуючий чинник всієї Української Церкви і належне наше місце в родині Східніх Церков.

Щоб поставити видимі знаки для патріярхату, завжди маючи насамперед перед собою Церкву в Україні і керуючись пастирською журбою про неї, — ми тут в Римі, в Петровому граді, здвигнули собор Св. Софії, оновили храм Жировицької Божої Матері, — свідка нашого возз'єднання в XYI ст., створили манастирську обитель св. Теодора Студита, створили Український Католицький Університет — спадкоємця Богословської Академії, що має „собирати в розсіянні сущих" й виповнити порожнечу, створену цілковитим знищенням в Україні всієї богословської науки та її установ. Тим клали ми основи для патріярхату нашої Церкви, для її рятунку з поглядом на її прийдешнє востання.

З нами ...тут у соборі Святої Софії, неначе сестри Київської Софії, — духи великих предків наших — Володимира, Ольги, Йосафата, Андрея. Стоїмо перед ними і перед картиною Останнього Суду... із нашими відповідальностями берегти велику їхню спадщину, берегти їхню апостольську віру, берегти рідного благочестя, берегти рідні святі права Церкви і народу і горіти їхньою любов'ю до Господа і Його вічних правд.

Пам'ятаймо про це: ми сини великого українського народу, ми діти великої Києво-Галицької Митрополії! За єдність Церкви і народу — то був мій клич, з яким я почав мою працю на волі. Не дозволив ще Господь здобути всього для цієї єдности... Великим нашим завданням — це здобути визнання нашого Києво-Галицького Патріярхату, що є нашим об'єднуючим чинником в Україні і на поселеннях сущих.

Найбільша наша сила — це єдність. Єдність в середині наших громад, в середині нашої спільноти, єдність духова з нашою спільною Батьківщиною, єдність поміж усіми нашими поселенцями. Ця єдність переходить вузькі межі часу і простору. Вона сягає... в тисячоліття нашого християнства, в дальші навіть століття нашого народу на українських землях. Вона виходить поза межі України..., а сягає через усі континенти, охоплює нас усіх, вільних і поневолених. Ми є український нарід, де б ми не знаходились... Наша громада — це велика сила. Йдеться про те, щоб вона була виявлена для справи Церкви і для нашого народу, а не пішла на услуги чужим або для задоволення тільки особистих потреб і амбіцій... Патріярхат єдиний може нас урятувати як національну спільноту... Я завтра можу замкнути очі, але для мене важливо, щоб нарід мій жив.

Коли сьогодні дивлюся на мій пройдений шлях, можу сказати одне, і це нехай буде вам на науку: з Богом переживете все, подолаєте все, здобудете все. Бог дійсно міцна скеля, прибіжище і рятунок, а коли хто з Ним живе — Він, всемогучий Бог, є його славою. Не люди, не вчинки, не хто-зна які досягнення — а Бог для людини стає її славою і щастям.

Щасливий наш нарід, що Бога в серці береже, навіть тоді, коли за віру в Бога переслідують, карають; навіть тоді, коли брудна рука хоче Бога вирвати із побожного серця народу.

Шукаймо, дорогі браття і сестри, сил у цій нелегкій боротьбі за славу Божого Імени і за людські Богом дані права, за Боже царство на землі — у молитві. Молімся, безнастанно молімся. Учіть молитви своїх дітей, щоб молодь наша не виростала без молитви до Бога і Пресвятої Богородиці — нашого Покрова, щоб наші молоді покоління в Україні і на засланнях були через молитву в злуці з Богом, просвічувались Божою правдою, освячувались Божою благодаттю, і щоб ми всі разом із молитвами наших небесних заступників виблагали світлі дні для нашої Церкви і народу.

Серед ваших нелегких переживань ви можете в часі своїх буднів біля своїх родин не відчувати тієї великої духової єдности, яка лучить нас, усіх українців, по цілому світі. Тим великим чинником нашої єдности є наша свята Церква, яка не може бути поділена ні кордонами, ні історичними бурхливими подіями, ні злобними людьми.

Пам'ятайте тому, де б ви не знаходилися — ви є діти одної Української Католицької Церкви — тепер Церкви-мучениці.

Навчіться тут, що все своє рідне треба любити, хоч би воно було й бідне, і людьми призабуте чи навіть погорджуване. Любіть свій нарід, за нього постійно моліться, для нього працюйте, вчіться й жийте!

(Продовження буде)

Виставка...

(Закінчення зі стор. 2)

кількасот ґравюр, бляхи ті лежали перекладені газетним папером, — він сам казав мені, що газетний папір має в друкарській фарбі терпентину, яка не дає міді окиснюватися з повітря. Проте ґравюра не була мистецтвом, яке могло запевнити прожиток, ще й на провінції, тож Бервінчак майже весь свій час віддавав церковному мистецтву. Він не тільки малював настінні образи й ікони, але й сам проєктував і різьбив іконостасні орнаменти та деякі столярські роботи. Тоді, так як сьогодні, кожен фахівець у цій ділянці має повні руки роботи.

А все ж, індивідуальні риси Бервінчака проявилися найкраще в ґравюрі. Щодо стилю — то він реаліст у повному розумінні того слова. Але в 30-их роках майже все американське мистецтво було ще реалістичне. Пригадую тут, що коли 1933 року Архипенко заповнив своїми скульптурами павільйон „Україна" на Світовій виставці в Чикаґо, то американська преса писала, що це був єдиний показ модерного мистецтва на тій виставці. Але Бервінчак у своєму реалістичному стилі відкрив нові робітничі, точніше, гірничі або „майнерські" сюжети, вніс у них дуже цікаві з погляду мистецького проблеми світлотіні, які зм'якшували його вириті голкою гострі лінії ґравюр. Та світлотінь надає його творам певного ліризму й опоетичнення, в них людина наче виходить з підземелля і бачить перші проблиски денного світла, і ці проблиски він умів передавати майстерно.

Не диво, що ґравюра Бервінчака своєю тематикою і грою світлотіні добули йому признання, це бо були справжні образи побуту, праці і природи, цікаві з погляду і мистецького, і як документи американського життя індустріяльної доби.

Вони є теж документами нашої еміґрації до Америки, бо в зображених мистцем копальнях працювали теж численні люди з України. Вже 1933 року на стейтовій виставці в Міннеаполісі Бервінчак за свою ґравюру „Шахтарі" отримав І-шу премію і відтоді його твори опинилися на різних виставках у Чикаґо, Філядельфії, Ню Йорку і, як зразки типового американського мистецтва, їх посилали на виставки в Італії, Швеції і деінде. Ці ґравюри, придбав для своїх збірок Смитсонський Інститут у Вашінґтоні, їх мали у своїх збірках президенти Рузвелт, Айзенгавер, Джансон, Ніксон, і ті речі певно перейдуть до музеїв-бібліотек тих президентів.

Своєю мистецькою діяльністю Бервінчак належить до піонерів американсько-українського мистецтва. Лемківського роду, але уродженець Америки, він був і американським і українським мистцем. У 1930-их роках, коли він виступив, таких як він було обмаль, хоч мистці українського роду були, навіть добивалися успіхів у реклямній, фільмовій та інших ділянках, але вони не дбали про зв'язки з українським оточенням і тепер ми майже нічого про них не знаємо. Правда, в ті часи ми мали в Америці таких мистців, як Іван Кучмак або Михайло Мирош, але вони були фактично іміґрантами, народжені в Україні. Сьогодні, коли американське українське мистецтво є вже виробленим поняттям, так як мистецтво американсько-італійське, еспанське чи німецьке, хай ця виставка пригадає нам мистця з-перед півсторіччя, який зробив свій український внесок в мистецтво американське, а водночас не загубився для нас у тій непроглядній масі мистців, якою така багата Америка.

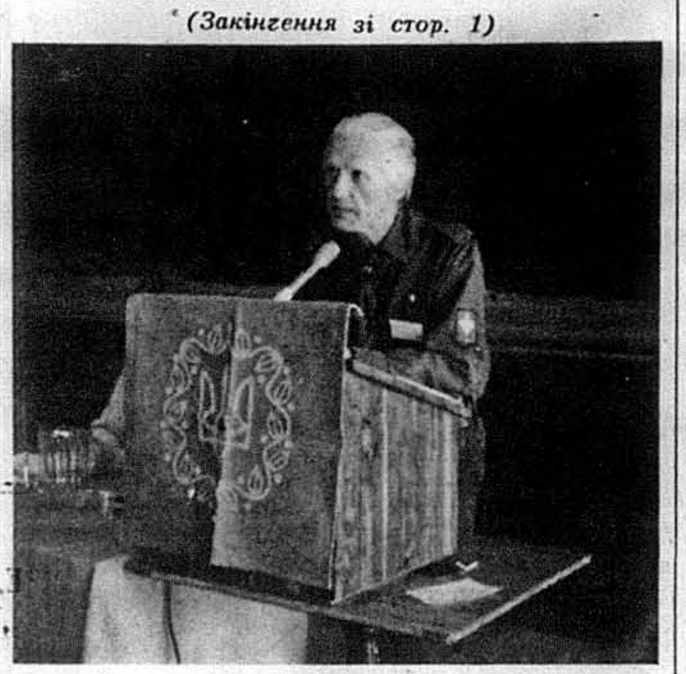
Святослав Гординський

Відвідайте виставку

Виставка офортів М. Бервінчака триватиме до 4-го листопада. Музей відкритий від середи до неділі включно, від 1-ої до 5-ої години. Адреса Музею: 203 Друга авеню, Ню Йорк (між 12-ою і 13-ою вулицями).

Пластуни...

(Закінчення зі стор. 1)

Пл.сен. Василь Янішевський виголошує слово після свого вибору.

комісії, яке складали її члени пл. сен. Василь Мочула і пл. сен. Юрій Ференцевич. Одноголосно і через аклямацію головою Головної Пластової Булави обрано пл. сен. Василя Янішевського з Торонто, професора Торонтонського університету, спеціяліста електротехніки і комунікації, науковця і громадського і пластового діяча, якого ім'я широко відоме не лише в Канаді, але у цілому вільному світі.

Членами Головної Пластової Булави обрано кожночасних голів крайових пластових організацій у вільному світі в числі шість осіб, з того голова КПС в ЗСА пл. сен. Евстахія Гойдиш і голова КПС в Канаді пл. сен. Іроїда Винницька, стали першим та другим заступниками. Головою Дослідно-плянувальної комісії став пл. сен. Іван Винницький, діловодом фінансів пл. сен. Юрій Борис, видань пл. сен. Роман Вжесневський (на один рік) ГБ УПЮ-ів пл. сен. Роман Копач, ГБ УПН-ів пл. сен. Іван Франів, а УПН-ок пл. сен. Христя Базилевська. Усі вони з Канади.

Невибраних членів ГПБ мають докооптувати в найближчому часі. З уряду до складу ГПБулави увійшли колишній голова ГПБ пл. сен. Л. Романків, голова Булави УПСеніорату пл. сен. В. Мочула і новообраний головний булавний старших пластунів ст. пл. П. Небесний.

До Головної Пластової Ради увійшли: *пл. сен.* Віктор Яворський — голова і пл. сен. Петро Содоль, Т. Дурбак, Ю. Ференцевич, Володимир Соханівський, Ярослава Рубель і Ярослав Падох — члени, та пл. сен. Володимир Рак, Іванна Ганкевич і Ірина Куровицька — заступники. Усі вони, за виїмком пл. сен. д-ра В. Соханівського, з терену ЗСА.

Вкінці схвалено також ключ комісії для вибору Начального Пластуна, каденція якого кінчається за два роки. До комісії мають увійти представники куренів „Бурлаків", „Тих, що греблі рвуть", „Перших Стеж", „Червоної Калини", „Лісових Чортів", „Чорноморців" і куреня УПС ім. О. і С. Тисовських.

Після відібрання приречення, які перевів Начальний Пластун, попереджуючи його відповідним словом до новообраного головного проводу, слово забрав пл. сен. В. Янішевський і під загальні оплески зворушено висловив своє „кредо", стверджуючи, що Український Пласт завжди існував та існує для того, щоб допомагати та служити українській спільноті та саме з того приводу відограв важливу ролю в українському житті. Тож він прийнявши цей відповідальний пост молить Всевишнього, щоб допоміг йому та усім пластунам іти далі цим самим шляхом.

Пластовим гимном і молитвою закінчено, як це є у звичаї пластунів, з Богом, ці IX Збори Крайових Українських Пластових Організацій. Слід підкреслити, що тепле привітання Зборам переслав Митрополит Стефан Сулик, а Митрополит Мстислав, який заповів свою участь у нарадах та Богослуженні, в останній хвилині через стан здоров'я не міг прибути, але передав своє благословення.

В Чикаґо відбулась друга сесія Парафіяльного Форуму

Чикаґо (Ц.В.). — В другій сесії Парафіяльного Форуму свв. Володимира і Ольги, що відбулася тут в суботу, 6-го жовтня, обговорено низку плянів цієї парафії і чикаґської громади відносно відзначення 1000-ліття хрищення Руси-України. Серед цих плянів звернув на себе увагу великий проєкт, що його присутні в більшості підтримали, побудови репрезентативного культурно-релігійного центру в Чикаґо. Він мав би стати тривким пам'ятником ювілейних відзначень у цій громаді.

Члени Парафіяльної ради, управи прицерковних організацій та мистецьких одиниць, у числі понад 70 осіб, зійшлися на продовження т. зв. Парафіяльного Форуму, перша сесія якого відбулася 8-го вересня. Тоді обговорено низку доповідей про загальне плянування релігійно-організаційної діяльности в цій чисельній і активній парафії на найближчі роки. В другій сесії виступало п'ять доповідачів та проведено загальну дискусію над порушеними питаннями і висуненими плянами.

Перший головний радний д-р Олександер Фаріон промовляв про деякі тривалі пам'ятники, що їх парафія і громада повинні залишити майбутнім поколінням з цієї ювілейної нагоди. Після внутрішньої дискусії в Президії ради він з'ясував плян побудови біля собору свв. Володимира і Ольги великого і репрезентативного центру, що служив би не лише церковним потребам парафії й окремих організацій та установ, що близько співпрацюють з парафією свв. Володимира і Ольги (наприклад, Філія Українського Католицького Університету), але також культутним потребам всієї української громади. Проєкт включає велику залю для імпрез, менші залі, ґалерію, як також приміщення для згаданих припарафіяльних організацій. Окрема частина комплексу могла б бути розбудована як приміщення Українського Національного Музею в Чикаґо, що саме тепер розглядається за можливостями побудови власного і кращого приміщення. Хоч у принципі керівництво Музею ставиться прихильно до цього проєкту, про що висловився присутній член дирекції д-р Павло Пундій, проте залишається до розв'язання цілий ряд правно-організаційних і фінансових питань цього спільного проєкту між заінтересованими партнерами. Деякі інші організації також зацікавлені мати свої приміщення у новому комплексі.

Були обговорені ще й інші проєкти, але вони займають дальший пріоритет у плянах парафії напередодні Ювілею. Настоятель парафії, отець митрат Маріян Бутринський, доповідав про пляни окремих парафіяльних організацій та установ — від серії історичних викладів до підготови музичними ансамблями ювілейного репертуару чи видання ікон собору та окремої розвідки про історію братств в Україні.

Детальніше присвятила увагу різним можливим імпрезам містоголова Сестрицтва Покрова Пресвятої Богородиці Орися Гарасовська, яка говорила у своїй доповіді про річні імпрези Сестрицтва на зразок останньої „На княжому дворі" (29-го вересня), про лекцію з прозірками, яку підготовляє для Сестрицтва один із кращих наших мистецтвознавців, про ювілейну хоругву Парафії та про імпрези у сам ювілейний рік. Деякі з цих імпрез мали б позапарафіяльне значення і, очевидно, місцева парафія до них активно включиться та притягатиме інші парафії, в тому й православні.

Про Ювілей 1000-ліття і позаукраїнський світ говорила д-р Дарія Маркусь, голова ювілейного комітету при парафії свв. Володимира і Ольги. Доповідач зробила натиск на винесення проблеми українського християнства назовні. У Чикаґо та серед інших неукраїнських громад слід спопуляризувати саму дату 1000-ліття і ролю України в східньоевропейському і слов'янському світі. На цю тему можна давати доповіді чи влаштовувати малі виставки з прозірками в чужомовних середовищах. Потрібно використати пресу, радіомовлення та телебачення. Головну увагу звернено на науковий світ і тому вийшла пропозиція, щоб на місцевих університетах заходами Філії УКУ і за допомогою всіх місцевих парафій було проведено наукові конференції і симпозіюми на тему 1000-ліття. Парафія свв. Володимира і Ольги причиниться і до ширшого наукового відзначення Ювілею своєю відповідною фінансовою підтримкою міжнародної наукової конференції та видання корпусу пам'яток української культури і письменства, що їх плянує УНІГУ.

На тему „Ювілей Тисячоліття і Україна" говорив д-р Василь Маркусь, організатор Парафіяльного Форуму. Ствердивши, що панівний режим і Російська Православна Церква намагатимуться використати ювілей 1000-ліття для себе з метою применшити його релігійне значення і український характер, доповідач накреслив кілька завдань, як у вільному світі належить розкривати цілі режиму і режимної Церкви та об'єктивно представляти минуле і сучасне Христової Церкви в Україні. Зокрема він настоював на послідовну оборону прав віруючих та ставлення перед міжнародними чинниками та урядовими установами країн поселення, справи відновлення у правах Української Католицької Церкви.

Є ще ряд інших можливих індивідуальних і групових починів, як можна в духовім поєднанні з віруючою Україною відзначити цей Ювілей та зміцнити віру серед українців. В цьому відношенні багато можуть допомогти існуючі і нові релігійні радіопрограми в Україну.

Дискусія була оживлена і виявила, що актив цієї великої парафії бажає активно і гідно включитися у Ювілей 1000-ліття. Парафія вже зорганізувала свій комітет та бере активну участь у епархіяльному ювілейному комітеті, який очолює настоятель собору свв. Володимира і Ольги, о. митрат М. Бутринський.

На сторінках двотижневика „Церковного Вісника" будуть обговорюватися різні тут подані проєкти та будуть опубліковані деякі доповіді обидвох сесій Парафіяльного Форуму.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

УСО „ТРИЗУБ" — ФАКС ЧЕЙС С. К. 0 : 0

Ці змагання копаного м'яча, що відбулися в неділю, 30-го вересня ц. р., на „Тризубівці" закінчилися ремісовим вислідом 0 : 0. В першій половині гра проходила вирівняно, при чому обидва воротарі мали багато праці й показали добру форму. Після перерви „Тризуб" мав значну перевагу, а в останніх 20-ти хвилинах його напад постійно проводив акції в підворіттю гостей. Не зважаючи на гарні заграння обидвох крилових, які постачали м'ячі на догідні позиції, їх одначе не зуміли успішно використати центральні напасники, що перестрілювали ворота суперника.

Глядачі не були вдоволені, бо хоч змагання проходили в швидкому темпі то не було ґолів.

Під цим оглядом краще закінчилися змагання резервових дружин, в яких наша резерва здобула перемогу 4:3.

Змагання юнацьких дружин закінчилися такими вислідами:

„Тризуб" (Юнаки)—Челтегем (Юнаки) 0 : 2
„Тризуб" (Мол.юнаки)--Норд Гамптон (Мол.юнаки) 0:9
„Тризуб" (Учні) — Фак Чейс (Учні) 1 : 4.
„Тризуб" (Ст.новаки)-Факс Чейс (Ст. новаки) 3 : 0
„Тризуб" (Новаки)—Парквуд (Новаки) 0 : 6

М. С.

УСВТ „Ч. СІЧ"—ПОЛЬСЬКИЙ С. К. 0 : 0

Юніон, 7-го жовтня. Були це четверті з ряду змагання за першенство вищої дивізії Ґарден Стейт Ліґи, які цим разом закінчилися „сухим" вислідом 0 : 0. Це вже третій реміс сезону і особливо в цих змаганнях, свідчить про неефектовність нашого нападу. Бракує в ньому пробоєвих особистостей, типу капітана дружини Андрія Бакуна, які могли б з більшим успіхом використовувати позиції, що їх постійно створює наша дружина.

На протязі звітової зустрічі „Ч. Січ" мала перевагу в грі, в більшості володіла м'ячем, особливо після перерви, але наші напасники не зуміли здобути хочби єдиного ґоля і можливу перемогу. Не везло із стрілами з догідних позицій Букачевському, Торієві і цим разом навіть Андрієві Бакунові. Очевидно, нервозність —це наслідок спаду форми більшости наших напасників, які затратили свою швидкість, аґресивність, а разом і цільність стрілів по воротах суперників. Усе це можна відновити соліднішими тренінґами, в часі яких треба працювати, особливо в згаданих аспектах гри.

Склад „Ч. Січі": М. Хамуляк, В. Ткач, Д. Ромійо, Й. Сабо, Д. Вебер, М. Торій, А. Бакун, Р. Букачевський, Д. Бакун, М. Хмілевський, Й. Зуліо, І. Чижович. Провідник—Володимир Бакун.

Показник табелі ігор вищої дивізії Ґарден Стейт Ліґи в дні 7 жовтня 1984 р.

	Точок	Ґолі
1. Принстон С. К.	5:1	13:3
2. М. С. „Роверс"	5:1	8:5
3. УСВТ „Ч. Січ"	5:3	7:6
4. Говелл „Кікерс"	4:2	11:1
5. Трентон „Кікерс"	4:2	6:6
6. Польський С. К.	3:5	6:6
7. Равей Юнайтед	2:4	4:6
8. Мадярський С.К.	2:4	4:6
9. І. А. К. „Кікерс"	1:5	1:6
10. Гантердон С. К.	0:6	0:14

Продовжується реєстрація до дружини УСВТ „Ч. СІЧ"

Провід ланки копаного м'яча продовжує реєстрацію змагунів до юнацьких дружин: новацької—10 років і нижче, молодших юнаків—16 років і нижче та юнацької—19 років і нижче. Зацікавлені українські юнаки можуть голоситися листовно на адресу: 680 Sandford Ave, Newark, N. J.,07106.

Провід відбиванкової ланки приймає змагунок до І-ої і дружини юначок у віці 11 і вище років. Писати на подану вище адресу.

(от)

ВІСТІ З УКРАЇНИ

„Дніпро" Дніпропетровське—„Трабзонспор" Туреччина 3:0

Завдяки цій перемозі цей український клюб ввійшов до чергової рунди змагань за Чашу Европи чемпіонів, в якій зустріне „Левскі Спартак" з Болгарії. В звітових змаганнях, що пройшли на стадіоні „Металурґ" в Кривому Розі при участі 24,500 глядачів, переможні ґолі для „Дніпра" здобули Литовченко—2 і Неджаті у власні ворота. В складі „Дніпра" виступали: Краковський, Башкіров, Вишневський, Пучков, Лисенко, Ділай, Багмут, Литовченко, Серебрянський, Кузнєцов, Протасів, Таран, Лютий. Головним тренером тієї дружини є В. Ємець.

Відбулися ігри 28-ої рунди за чемпіонат вищої ліґи СССР, в яких українські клюби здобули слідуючі висліди:

„Дніпро" Дніпропетровське — „Арарат" Єреван 2 : 0

Ці змагання „Дніпро" відбуло напередодні вище згаданої зустрічі з турецьким клюбом. В цих змаганнях ґолі для „Дніпра" здобули: Литовченко і Таран.

„Металіст" Харків — „Нефтчі" Баку 4 : 0

Змагання проходили в часі дощової погоди і на них прибуло тільки 12,200 глядачів. Усі чотири ґолі, в цьому одного з карного стрілу, здобув Тарасів.

„Чорноморець" Одеса — „Динамо" Київ 1 : 0

Це вже вдруге в цьому сезоні „Чорноморець" переміг сильний київский клюб, цим разом у себе вдома на центральному стадіоні „Чорноморського пароплавства" при участі 30,000 глядачів.

В показнику табелі ігор дальше веде „Зеніт" Ленінград (36 точок), „Дніпро" займає 3-тє місце (33 точки), інші українські клюби: київське „Динамо" і одеський „Чорноморець"—7—8 місце (по 30 точок), донецький „Шахтар" 12-те місце (26 точок), харківський „Металіст" 14-те місце (25 точок). 17 і18-ті місця, яким загрожує випад до нижчої ліґи, займають: московське „Динамо" (19 точок) і ЦСКА (18 точок).

(от)